

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Белік Лариса Степанівна

ВПЛИВ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ОСОБИ НА ДОСТОВІРІСТЬ ДОКАЗІВ У
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....595

Гресь Юлія Олегівна

ТРАНСФОРМАЦІЯ СЛІДІВ У ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО КОРИСЛИВІ КРИМІНАЛЬНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ: ТРАДИЦІЙНА СЛІДОВА КАРТИНА ТА НОВІ ВИКЛИКИ ЕРИ
ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ596

Загородній Ігор Вікторович

КОНВЕРГЕНЦІЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗУВАННЯ У
КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ТЯЖКІ ЗЛОЧИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ.....599

Колодіна Анна Сергіївна

МОЖЛИВОСТІ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ЦИФРОВИХ
ДОКАЗІВ.....602

Чернов Олександр Віталійович

ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ СУДОВОЇ ЕНТОМОЛОГІЇ У КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ ДЛЯ
ВСТАНОВЛЕННЯ ЧАСУ НАСТАННЯ СМЕРТІ605

Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТА ПОСЯГАННЯ ПІД ЧАС ВЧИНЕННЯ
ШАХРАЙСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ608

Чумак Сергій Прокопійович, Фалінський Павло Миколайович

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ У ЦИФРОВІЗОВАНОМУ
КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....610

Федорчук Олександр Вікторович

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНОЇ ПОБУДОВИ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ
ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....614

Хижняк Євген Сергійович

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗА
ФАКТОМ ВЧИНЕННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ616

Стаурська Олександра Миколаївна

ПОСТЦИФРОВА ТРАСОЛОГІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ У РОЗВИТКУ
КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ НАУКИ.....620

Винокуров Юрій Олегович

МІСЦЕ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У СИСТЕМІ ЗАСОБІВ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ
ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ.....623

Височанська Софія Олегівна, Чурілова Єлизавета Вадимівна

РОЛЬ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ У ЗНИЖЕННІ РІВНЯ СМЕРТНОСТІ НА
ДОГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПІ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....625

Гриневич Вікторія Юріївна

ПОЛІГРАФ У СИСТЕМІ ТАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПЕРЕВІРКИ СЛІДЧИХ ВЕРСІЙ ПІД ЧАС
РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....628

Пишиненко Ірина Юріївна

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОСТКРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У СИСТЕМІ
ПЕРЕВІРКИ ВЕРСІЙ ЩОДО ІНСЦЕНУВАННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ631

Волос Владислав Олександрович

РОЛЬ ЦИФРОВОЇ КРИМІНАЛІСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ,
УЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ634

МІСЦЕ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У СИСТЕМІ ЗАСОБІВ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

З огляду на складність механізму організованої злочинності у сфері економіки та різноманітність способів її маскування у межах легальної господарської діяльності, особливого значення набуває питання використання ефективного криміналістичного інструментарію під час здійснення досудового розслідування. У цьому контексті важливо звернути увагу на місце тактичних операцій у системі засобів розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень, оскільки переважна більшість наукових досліджень присвячена розробці рекомендацій з проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

В. Л. Ортинський відзначає, що у своїй практичній діяльності працівники правоохоронних органів зазвичай звертаються до планування розслідування кримінального провадження та планування окремих слідчих (розшукових) дій [2, с. 7], що загалом є цілком логічним з огляду на те, що правоохоронці оперують положеннями, визначеними у кримінальному процесуальному законодавстві. Однак діяльність з розслідування є набагато складнішою, аніж просто процедурне проведення слідчих (розшукових) чи негласних слідчих (розшукових) дій, визначених у Кримінальному процесуальному кодексі України. Змістовне наповнення діяльності суб'єктів проведення таких слідчих (розшукових) дій повинно забезпечувати вирішення усіх завдань та досягнення мети розслідування. Тому, як слушно відзначає В. М. Шевчук, дієвим засобом оптимізації досудового розслідування виступають саме тактичні операції [3, с. 54].

З огляду на викладене, а також враховуючи результати аналізу матеріалів слідчої та судової практики вважаємо, що застосування тактичних операцій виступає важливим елементом організації діяльності з розслідування проявів організованої злочинності у сфері економіки, оскільки дозволяє забезпечити узгоджене та цілеспрямоване поєднання різних процесуальних і організаційних заходів, спрямованих на встановлення фактичних обставин кримінального правопорушення, викриття учасників злочинної діяльності та отримання доказової інформації. При цьому доцільно відзначити, що у провадженнях щодо організованої економічної злочинності використання окремих слідчих (розшукових) дій часто не забезпечує належного результату, оскільки злочинна діяльність має системний характер, пов'язана із функціонуванням складних фінансово-господарських схем та передбачає чіткий розподіл ролей між учасниками злочинної організації. Саме тому виникає об'єктивна потреба у використанні комплексних тактичних засобів, здатних забезпечити синхронізацію різних процесуальних дій і заходів, що проводяться у межах кримінального провадження.

Продовжуючи розгляд зазначеної проблематики, варто звернути увагу на те, що у системі криміналістичних засобів розслідування тактичні операції займають особливе місце, виступаючи складним організаційно-тактичним інструментом реалізації криміналістичних рекомендацій. В. Ю. Шепітько, підкреслюючи важливе місце тактичної операції у системі засобів криміналістичної тактики, визначає її як алгоритм, програму дій слідчого, оперативного працівника, інших осіб щодо завдань, які виникають, і слідчих ситуацій [4, с. 175-179]. В. Д. Берназ пропонує виділяти тактичні та стратегічні операції у залежності від рівня завдань розслідування, на вирішення яких вони спрямовані [1, с. 31].

Підтримуючи думки зазначених вчених вважаємо, що значення тактичних операцій у процесі розслідування організованої злочинності у сфері економіки проявляється насамперед у забезпеченні можливості комплексного вирішення тих тактичних завдань, які не можуть бути досягнуті шляхом проведення окремих слідчих чи негласних слідчих (розшукових) дій. У сучасній практиці розслідування економічних кримінальних правопорушень, особливо тих, що вчиняються організованими групами або злочинними організаціями, виникає необхідність одночасного або послідовного проведення значної кількості взаємопов'язаних заходів, що потребує чіткої координації діяльності слідчих, оперативних підрозділів, експертів та інших учасників кримінального провадження. У цьому контексті тактичні операції виступають своєрідною організаційною формою поєднання різних слідчих, оперативно-розшукових та аналітичних заходів, які реалізуються відповідно до єдиного плану та спрямовані на досягнення визначеної тактичної мети.

Разом з тим, аналіз сучасних наукових досліджень свідчить про те, що, незважаючи на значну увагу вчених до проблем криміналістичної тактики та методики розслідування злочинів, питання визначення місця тактичних операцій у системі засобів розслідування організованої злочинності у сфері економіки залишається недостатньо розробленим. Зокрема, у більшості наукових праць тактичні операції розглядаються переважно у загальнотеоретичному аспекті або у межах дослідження окремих криміналістичних методик, тоді як їх роль у структурі розслідування складних економічних злочинів організованого характеру потребує більш ґрунтового наукового осмислення. У зв'язку з цим доцільним видається поглиблене дослідження місця та значення тактичних операцій у системі криміналістичних засобів протидії організованій економічній злочинності, що дозволить уточнити їх функціональне призначення, визначити особливості застосування та окреслити перспективні напрями удосконалення криміналістичних рекомендацій у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Берназ В. Д., Берназ П. В. Криміналістична стратегія як наукова категорія. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 44. С. 28-32.
2. Ортинський В. Л. Особливості планування розслідування злочинів у сфері економіки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*.

ка». *Серія: Юридичні науки*. 2017. № 861. С. 4-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2017_861_3

3. Шевчук В. М. Тактична операція як засіб оптимізації розслідування злочинів. *Митна справа*. 2015. № 5(2). С. 49-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2015_5%282%29__11

4. Шевчук В. М. Тактична операція як криміналістичний комплекс організаційно-тактичної спрямованості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: зб. наук. пр. Серія: Право*. Ужгород, 2013. Вип. № 23. Ч. 2. Т. 3. С. 122-126.

Ключові слова: досудове розслідування, тактична операція, організована злочинність, економічна злочинність.

Key words: pre-trial investigation, tactical operation, organized crime, economic crime.

Височанська Софія Олегівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології*

Чурілова Єлизавета Вадимівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології*

РОЛЬ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ У ЗНИЖЕННІ РІВНЯ СМЕРТНОСТІ НА ДОГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПІ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ

Роль домедичної допомоги у зниженні рівня смертності на догоспітальному етапі в умовах бойових дій є однією з ключових проблем сучасної медицини катастроф, військової медицини та системи цивільного захисту населення. З огляду на сучасний характер збройних конфліктів, що характеризуються високою інтенсивністю бойових дій, застосуванням високоточної зброї, артилерії, міно-вибухових пристроїв та безпілотних систем, значна частка втрат припадає саме на догоспітальний етап. Саме тому своєчасне надання домедичної допомоги набуває вирішального значення для збереження життя поранених як серед військовослужбовців, так і серед цивільного населення.

У науковій літературі та практиці військової медицини сформовано підхід, відповідно до якого значна частина летальних випадків на полі бою є потенційно попереджуваною. За даними сучасних досліджень, основними причинами запобіжної смертності є масивні кровотечі з кінцівок, напружений пневмоторакс та обструкція дихальних шляхів. Вказані стани можуть бути ефективно усунені за допомогою базових заходів домедичної допомоги, що не потребують складного медичного обладнання, але вимагають належної підготовки осіб, які надають до-